KADRY MORSKIE RZECZYPOSPOLITEJ

tom III

POLSKA MARYNARKA HANDLOWA

Noty biograficzne kadry, słuchaczy i absolwentów szkół morskich Tczewa, Gdyni i Szczecina

Pod redakcją
Jana Kazimierza Sawickiego

Gdynia 2002

Przedmowa

Jego Magnificencja Rektor Akademii Morskiej w Gdyni prof. dr hab. inż. Józef Lisowski (fot. T. Degórski)

Przywracanie pamięci potomnych wiedzy o kadrze i absolwentach Szkoły jest zadaniem, któremu patronuję od pierwszego dnia pełnienia funkcji rektora gdyńskiej uczelni morskiej. Z ogromną satysfakcją przedstawiam niniejszą pozycję z dziedziny biografistyki. Konsekwentnie realizującym i koordynującym program badań naukowych „Kadry morskie Rzeczypospolitej" jest dr hab. Jan Kazimierz Sawicki — kierownik Pracowni Historii Akademii Morskiej. Dzięki temu stało się możliwe wydanie tomu pierwszego w 1994 roku (II wydanie w 2000 r.), tomu drugiego w 1996 r. oraz obecnego tomu trzeciego w 2002 r. Tom trzeci jest poświęcony kadrze, słuchaczom i absolwentom Szkoły. Dzieło to rekomenduję czytelnikom w imieniu władz uczelni i swoim własnym. Z tym większym czynię to przekonaniem, że poprzednie tomy zyskały trwałe uznanie nie tylko absolwentów szkolnictwa morskiego Polskiej Marynarki Handlowej i Polskiej Marynarki Wojennej, ale również kół naukowych w kraju i za granicą oraz środowisk rozproszonej w świecie Polonii. Publikacje stały się podstawowymi opracowaniami dokumentacyjnymi systematyzującymi stan naszej wiedzy o polskiej kadrze morskiej XX wieku.

Konstytuowanie na wybrzeżu i morzu odrodzonej Polski było podstawą rządowych decyzji o powołaniu w czerwcu 1920 r. Szkoły Morskiej w Tczewie i zakupieniu żaglowca „Lwów". Obydwie decyzje podjęto, w tak trudnym dla Polski czasie, z myślą o wykształceniu własnej fachowej kadry do pracy na morzu i zapewnieniu bezpieczeństwa państwa. Kolejnymi decyzjami rządowymi konkretyzowano program polityki morskiej Polski, który stał u podstaw racjonalnego zagospodarowywania wybrzeża i morza. Budowa Gdyni i floty narodowej niosła trwały rozwój szkolnictwa morskiego. Wiosną 1930 r. Szkoła została przeniesiona do Gdyni, gdzie mieści się do dzisiaj, już jako Akademia Morska. Latem, 13 lipca 1930 r., na zakupionej fregacie „Dar Pomorza" podniesiono biało-czerwoną banderę. Decyzje te, wśród wielu innych, utrwalały wolę pokoleń przywrócenia Polsce charakteru państwa morskiego. W tym dziele niestrudzenie uczestniczyły kolejne roczniki absolwentów wykształconych do pracy na morzu i przylądziu. W latach II wojny światowej kapitanowie i oficerowie — absolwenci Szkoły — wraz ze swoimi załogami utrzymali suwerenność Rzeczypospolitej na morzu. Szkoła kontynuowała swoją działalność w Wielkiej

„Dar Pomorza", 1935 r. Od lewej: kpt.ż.w. Konstanty Kowalski — oficer odwachtowy; kpt.ż.w. Tadeusz Meissner — I oficer; kpt.ż.w. Stanisław Kosko — oficer odwachtowy; lekarz okrętowy Jarosław Truszkowski

specjalnym dyplomem Srebrnego Wawrzynu Akademickiego. Natomiast Fryderyk Kulleschitz za swoją książkę otrzymał nagrodę marynistyczną im. J. Szareckiego. Żadna z wydanych książek nie doczekała się wznowienia do wybuchu II wojny światowej. Dopiero pół wieku później Wydawnictwo Glob w Szczecinie zdecydowało się w 1986 r. na przygotowanie drugiego wydania książki Stanisława Koski. Do dzisiejszego dnia książki o wyprawach „Daru Pomorza" stanowią bezcenny zapis źródłowy o najsłynniejszej podróży szkolnej fregaty dookoła świata, trwającej od 16 września 1934 r. do 3 września 1935 r. Wraz z morską i regionalną prasą budowały legendę morza egzotyką i przygodą opisywaną w barwnych opowieściach morskich.

Ancuta Stefan, ur. 20 IX 1890, zm. 24 VIII 1942. Inż. elektromechanik, kpt.ż.m., wykładowca Szkoły Morskiej w Tczewie. Srebrny Krzyż Zasługi.

Urodzony w majątku Ostrów (na Mińszczyźnie), syn Stefana i Marii z d. Komocka. W 1905 ukończył jako prymus ośmioklasowe męskie gimnazjum klasyczne w Aszchabadzie, a następnie przez rok studiował na Wydziale Mechanicznym Morskiej Szkoły Inżynieryjnej w Kronsztadzie. Studia na Wydziale Elektromechanicznym Politechniki Petersburskiej rozpoczął jako wolny słuchacz w styczniu 1907, a ukończył 16 XII 1915 z dyplomem inżyniera elektryka. Od 23 I 1916 do 21 XI 1920 był zatrudniony w przedsiębiorstwach pracujących na rzecz rosyjskiej marynarki wojennej. Po powrocie do kraju zweryfikowany w stopniu kapitana marynarki w korpusie morskim oficerów technicznych, powołany 1 VII 1921 do Marynarki Wojennej. Jeszcze przed przeniesieniem do rezerwy, podjął pracę w Szkole Morskiej w Tczewie (01.05.1922).

Początkowo razem z Mareszem wykładał matematykę, a następnie elektrotechnikę i radiotelegrafię. Jednocześnie pływał na „Lwowie", co pozwoliło mu na podwyższenie kwalifikacji morskich. 23 VI 1924 uzyskał dyplom porucznika żeglugi wielkiej, a 19 IX 1926 kapitana żeglugi małej. Należał do Stowarzyszenia Politechników Petersburskich. 18 II 1928 podjął pracę w Dyrekcji Kolei Państwowych w WM Gdańsku (referendarz). Początkowo na odcinku sygnałowym w Tczewie, a później po ukończeniu ośmiomiesięcznego specjalistycznego kursu (1928) pełnił obowiązki kierownika działu zabezpieczenia ruchu pociągów i kierownika działu elektrotechnicznego Wydziału Drogowego gdańskiej dyrekcji. Stamtąd odszedł do DOKP

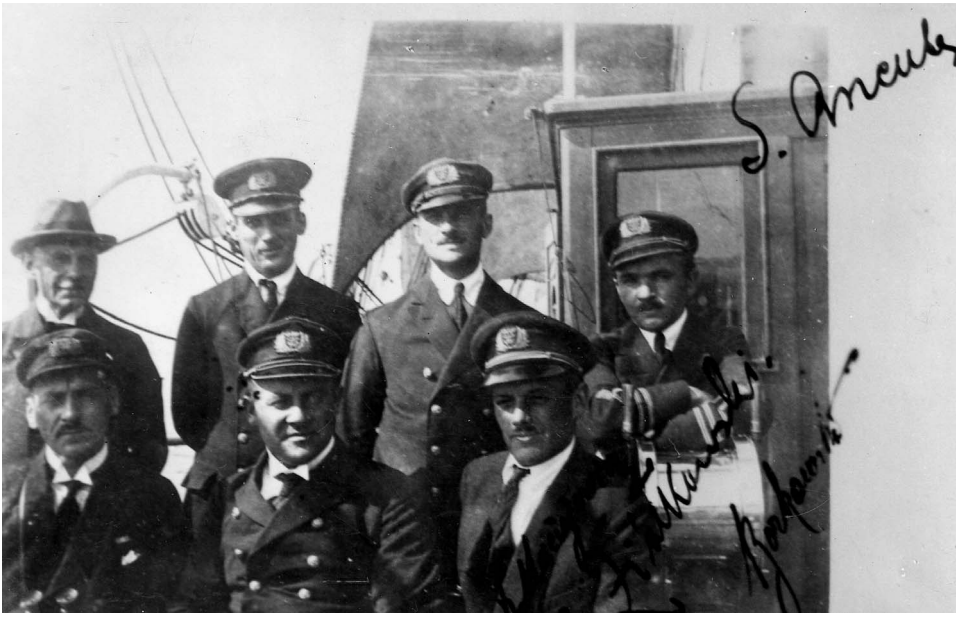

Komendaci i oficerowie statku szkolnego „Lwów". Od lewej siedzą: Mamert Stankiewicz, Tadeusz Ziółkowski, Konstanty Maciejewicz; od prawej stoją: Józef Borkowski, Stefan Ancuta, Antoni Ledóchowski i dr Zygmunt Wilkans

Drączkowski Tadeusz Andrzej, pseud. „Biały”, ur. 5 IV 1929. Kpt.ż.w., dr nauk ekonomicznych. Order Sztandaru Pracy II klasy, brązowy medal „Za Zasługi dla Obronności Kraju”, złota odznaka „Zasłużony Pracownik Morza”, „Zasłużony Pracownik PLO”, odznaka „1000-lecie Państwa Polskiego”. Urodzony w Toruniu, syn Władysława i Teodory z d. Kałuża, do szkoły powszechnej uczęszczał w Sosnowcu, Wilnie, Gdyni, Łodzi, Bydgoszczy i Warszawie. W czasie okupacji przez dwa lata uczeń Miejskiej Męskiej Szkoły Handlowej w Warszawie; słuchacz tajnych kompletów. Od 1943 aż do wybuchu powstania warszawskiego żołnierz Armii Krajowej — batalion „Garłuch”, zajmował się kolportażem prasy podziemnej i przenoszeniem meldunków. Po wojnie w obawie przed represjami nie ujawnił się. Ukończył trzecią i czwartą klasę Gimnazjum Ogólnokształcącego we Włochach k. Warszawy; uzyskał małą maturę. W 1946 przyjęty do Państwowej Szkoły Morskiej na Wydział Nawigacyjny, popłynął w pierwszy powojenny rejs kandydacki na „Darze Pomorza”. W 1949 absolwent szkoły. Od 1949 do 1950 w Szkolnej Kompanii Oficerów Rezerwy w Oficerskiej Szkole Marynarki Wojennej; po przeszkoleniu mianowany chorążym marynarki rezerwy, później — podporucznikiem marynarki. W 1950 rozpoczął pracę w PLO na stanowisku III oficera na m/s „Mikołaj Rej” na linii dalekowschodniej. Pływając jako II oficer na m/s „Prezydent Gottwald”, dostał się do niewoli i był internowany na Tajwanie w portach Kao-Hsiung i Tai-Pei (od 13.05.1954 do 20.05.1955). Dyplom kapitana żeglugi wielkiej nr 241 uzyskał 1 XII 1957. Pierwsze dowództwo statku objął 2 VII 1960 na s/s „Bytom”. Od 1 XII 1961 przez trzy lata ławnik Izby Morskiej w Gdyni. W grudniu 1966 jako kapitan na m/s „Żeromski” otwierał połączenie żeglugowe portów polskich z portami Morza Karaibskiego i Zachodniego Wybrzeża Ameryki Południowej. Studiował na Wydziale Ekonomiki Transportu Morskiego, uzyskując 1 I 1971 dyplom ukończenia Wyższych Studiów Zawodowych, a 7 X 1972 — tytuł magistra ekonomii. 1 I 1971 awansowany na stanowisko dyrektora Zakładu Linii Amerykańskich PLO, pełnił tę funkcję do 23 VI 1973, tj. do czasu, gdy został skierowany do pracy w Gdynia America Line Inc. w Nowym Jorku; przez rok był wiceprezesem GAL-u dla obszaru USA i Kanady, a następnie (do 5.04.1978) naczelnym dyrektorem (Chief Executive Officer). W 1978–1981 dowodził m/s „Antoni Garnuszewski”; w tym czasie przewiózł dwie wyprawy PAN-u do Stacji Antarktycznej im. H. Arctowskiego w Zatoce Admiralicji i jedną do stacji badawczej PAN na Spitsbergenie. 11 VI 1981 uzyskał stopień naukowy dr. nauk ekonomicznych (praca doktorska: *Żegluga morska i polityka żeglugowa USA*, została opublikowana w Wydaw-

nictwie Morskim w 1986). W 1983–1994 zatrudniony na stanowisku kapitana w irańskim przedsiębiorstwie żeglugowym Islamic Republic of Iran Shipping Lines w Teheranie, gdzie dowodził kolejno 9 statkami i przez pierwsze 5 lat pływał na akwenach objętych działaniami wojny iracko-irańskiej. W 1994 przeszedł na emeryturę.

WYCIĄG PŁYWANIA

Lp.	Statek	BRT	Data		Funkcja
			od	do	
1.	s/v „Dar Pomorza”	1561	15.07.1946	26.10.1946	kandydat
			19.05.1947	13.10.1947	uczeń
2.	s/s „Olsztyn”	1923	06.08.1948	25.10.1948	prakt. pokł.
3.	s/v „Dar Pomorza”	1561	07.06.1949	17.09.1949	uczeń
4.	Jednostki pływające MW	·	20.04.1950	21.09.1950	kursant
5.	„Mikołaj Rej”	5614	03.11.1950	25.01.1952	III oficer
6.	Jednostki pływające MW	·	01.02.1952	17.04.1952	ppor. mar
7.	m/s „Batory”	14287	09.05.1952	17.01.1953	III oficer
8.	m/s „Fryderyk Chopin”	8061	16.02.1953	26.02.1953	II oficer
9.	m/s „Prezydent Gottwald”	5057	24.03.1953	26.05.1955	II oficer
10.	m/s „Marchlewski”	1833	11.08.1955	17.10.1955	st. oficer
11.	m/s „Waryński”	4450	29.10.1955	28.02.1956	st. oficer
12.	m/s „Wejherowo”	610	02.07.1956	24.11.1956	st. oficer
13.	s/s „Puck”	1165	03.01.1957	25.06.1957	st. oficer
14.	m/s „Generał Sikorski”	6660	01.11.1957	21.03.1959	st. oficer
15.	m/s „Orłowo”	2965	01.09.1959	17.06.1960	st. oficer
16.	s/s „Bytom”	5977	02.07.1960	21.07.1961	kapitan
17.	m/s „Kapitan Kosko”	6660	09.08.1961	15.07.1963	kapitan
			03.08.1963	13.08.1963	kapitan
18.	m/s „Koszalin”	1350	07.11.1963	07.05.1964	kapitan
19.	m/s „Batory”	14287	14.05.1964	09.09.1964	kapitan
20.	m/s „Domeyko”	5698	22.12.1964	24.12.1964	kapitan
21.	m/s „Żeromski”	5290	18.01.1965	05.06.1965	kapitan
22.	m/s „Romer”	5702	30.07.1965	05.10.1965	kapitan
23.	m/s „Żeromski”	5290	08.10.1965	13.04.1966	kapitan
24.	m/s „Batory”	14287	08.06.1966	28.10.1966	kapitan
25.	m/s „Żeromski”	5290	01.12.1966	15.05.1968	kapitan
26.	m/s „Henryk Jendza”	5560	19.07.1968	27.10.1968	kapitan
27.	m/s „Sienkiewicz”	5800	24.06.1969	08.09.1970	kapitan

Sobociński Jerzy, pseud. „Topór", ur. 19 V 1927. Oficer mechanik okręt. I klasy. Urodzony w Ksawerowie k. Warszawy, syn Stanisława i Marii z d. Gadzińska. Na początku 1940 zmarł mu ojciec. W 1941 skończył szkołę powszechną w Grójcu. W 1941–1943 uczeń Szkoły Handlowej i uczestnik tajnych kompletów; w 1944 ukończył trzy klasy. Przed wojną należał do ZHP, w czasie wojny do ruchu oporu.

Był członkiem organizacji „Wolni". W 1943 żołnierz Armii Krajowej — teren działania powiat grójecki. Po zakończeniu wojny działał w Ruchu Oporu Armii Krajowej (ROAK), zwalczającym terror radziecki na ziemiach polskich. Zdekonspirowany, w obawie przed aresztowaniem uciekł z Grójca do Elbląga, gdzie w czerwcu 1946 ukończył IV klasę gimnazjum i uzyskał małą maturę.

W lipcu 1946 został przyjęty do Państwowej Szkoły Morskiej na Wydział Mechaniczny w Gdyni, otrzymał książeczkę żeglarską z nr. 1519. W kwietniu 1947 ujawnił swoją działalność w AK w siedzibie UB w Gdyni. Pierwszą praktykę morską odbył na s/s „Rataj" (25.05–18.08.1947). Nie kontynuował nauki na II kursie. Był na praktyce stoczniowej, a potem w rejsie na s/s „Borysław" (24.08–4.11.1948). Wrócił na II kurs w 1949. W 1950, decyzją MŻ z 11 IV 1950, z przyczyn politycznych nie dopuszczony do egzaminu teoretycznego. Bezprawnie pozbawiony i świadectwa, i prawa pływania. W 1956 otrzymał świadectwo ukończenia WM PSM (z adnotacją, że szkołę ukończył i egzaminy zdał w 1950). Dyplom MŻ PSM w Gdyni uzyskał 2 XII 1966 (praca dyplomowa — „Budowa i eksploatacja kotłów parowych"), dyplom oficera mechanika okrętowego I klasy, z nr. 1156 — wydany przez Urząd Morski w Gdyni — 6 IV 1976.

Od września 1950 do lutego 1951 pracował w warsztatach remontowych PPiUR „Arka" w Gdyni, od marca do września tego samego roku w PPiUR „Barka" w Ustce. Od września 1951 do stycznia 1954 na stanowisku inspektora technicznego w PPD „Dalmor" w Gdyni. W 1954, nieustannie szykanowany przez UB, wyjechał do Warszawy i podjął pracę w Biurze Dozoru Technicznego; pracował do stycznia 1967. W styczniu 1957 Komisja Weryfikacyjna przywróciła mu prawo pływania, anulując wcześniejszą decyzję. W styczniu 1967, dzięki usilnym staraniom przyjęty do PLO, zamustrował na statek — m/s „Reymont", wychodzący w podróż do Chin. Pierwszym statkiem, na którym pełnił funkcję st. mechanika był m/s „Jurata".

W 1968 na m/s „Szymanowski" w Hajfongu w Wietnamie przeszedł bombardowanie lotnictwa USA. Tu również w czasie najgroźniejszego z 5 tajfunów statek został wyrzucony na brzeg i poważnie uszkodzony. W 1969 na m/s „Polanica" w czasie rejsu przez Atlantyk gasił wraz z załogą 5 pożarów maszynowni.

W 1982, w czasie stanu wojennego w Polsce, na m/s „Inowrocław" pływał z transportami darów z Anglii i RFN dla Polski. W 1984 m/s „Eugeniusz Kwiatkow-

Uchański Wiesław XXXVII
Ulatowska Marianna z d. Stefańska 149
Ulatowski Mieczysław Roman **149**
Ulatowski Stanisław 149
Unrug Józef Michał Hubert XIII, XVII
Urbaniak Andrzej XII
Urbanowicz Witold XXVII
Urbanyi Zbigniew IX, XLIV, 23, 29, 48, 57
Urbańska Helena z d. Przygirska 149
Urbański Ludwik 149
Urbański Mieczysław Kazimierz **149–150**

Wadowska Wacława z d. Targońska 151
Wadowski Jerzy LIV, **151–152**
Wadowski Leon 151
Waiss Antoni 152
Waiss Antoni Dionizy **152–154**
Waiss Zofia z d. Ostrowska-Korczak 152
Walczak Aleksander 11, 12, 199
Waligóra Ferdynand **154–155**
Waligóra Leon 154
Waligóra Maria z d. Mazurkiewicz 154
Wapiński Roman XII, XIV, XXXVI
Walkowiak Czesław XL
Warchoł Gustaw **216–217**
Warchoł Józef 216
Warchoł Julia z d. Dołowa 216
Warzecha Bronisław 29
Wasilewski Eugeniusz XLIII
Watras Roman 11, 12
Weil Jerzy 90
Wenda Tadeusz 5, 35
Werner Kazimierz 217
Werner Zbigniew **217–218**
Werner Zinaida z d. Koszczejewa 217
Węsierska Krystyna XXXI
Widernik Mieczysław 17
Wieczorek Mieczysław XVIII
Wielgus Franciszek 218
Wielgus Stanisław Henryk **218**
Wielgus Zofia z d. Majchrzyk 218
Wieniewska Celina XL
Wierzbicki Benedykt 131
Więckowiak Jerzy XXIX, XXXI
Więckowska-Machay Anna 94
Wiktorska Agnieszka z d. Jamioł 219
Wiktorska Anna 53
Wiktorska Anna z d. Kulig 52
Wiktorski Franciszek Adam LXII, **52–55**
Wiktorski Jan 219
Wiktorski Józef 52
Wiktorski Marian L, 55, 202, **219–222**
Wilgucka Jolanta XXII
Wilkanowicz Kazimierz 55
Wilkans Zygmunt 3
Windakiewicz Stanisław 58
Winkler Edward 8
Wiśniakowski Jan 221
Wiśniewska Cecylia z d. Grygiel 155
Wiśniewski Wacław 155
Wiśniewski Zbigniew XV, 41, **155–156**
Witek T. 91
Witkowski K. XXXV
Wittek Maria XLVII
Władyczanka Maria XLIX
Władyka Andrzej 59
Władyka Antoni XLIX, **57–62**
Władyka Antoni senior 57
Władyka Krystyna 59
Władyka Lech 59
Władyka Maria 59
Władyka Matylda 57
Władyka Stefan Lech 59
Włodarski Jan Kazimierz XXXII, XXXV
Wnuk Włodzimierz 37
Wojciechowski Mieczysław XLV, XLVI
Wojciechowski Zbigniew XXV, 41
Wojcieszek Józefina 157
Wojtecki Bogdan 45
Wolanowska Jadwiga 60
Woliński Julian 14
Woźniak Robert XXV
Woźny Feliks 221
Wójcicki Józef 17
Wójcicki Krzysztof 55
Wroński Włodzimierz 221
Wrzesiński Wojciech XLVI

Zabierowski Stefan 48
Zabrocki Ludwik **55–56**
Zaczek Wojciech Adam XLIII, 45, 219
Zadrożny Stanisław 23
Zając Jerzy 131
Zajączkowski Czesław 124, 199
Zajewski Władysław L
Zakrzewska A. XVII
Zalewski Bogdan XLIV, XV, LIX, 34, 41
Zaręba Janusz IX